

دوشنبه 24 آذر 1399-28 ربیع الثاني، 1442-14 دسامبر 2020

درگذشت "شیخ شلتوت" رئیس دانشگاه الازهر و مفتی بزرگ مصر (1342 ش)

درگذشت "شیخ شلتوت" رئیس دانشگاه الازهر و مفتی بزرگ مصر (1342 ش)، شیخ محمود شلتوت، عالم بزرگ دینی مصر، در سال 1271 ش (1892 م) در مصر به دنیا آمد. در 14 سالگی در مرکز دینی علمی اسکندریه به تحصیل پرداخت و در 18 سالگی، گواهینامه تحصیلی دانشگاهی گرفت. وی سپس در اسکندریه به سمت مدرس دینی برگزیده شد و در سال 1306 ش (1927 م) به قسمت عالی دانشگاه الازهر منتقل گردید. شیخ شلتوت، چندی بعد عضو هیأت فتوا شد و در دانشکده شریعت، مقام بزرگی یافت. او در سال 1327 ش (1958 م) به ریاست دانشگاه بزرگ اسلامی الازهر مصر برگزیده شد و خدمات فراوانی انجام داد. از جمله اقدامات مهم شیخ شلتوت در زمان ریاست در الازهر این بود که پس از مکاتبه های متعدد با آیت الله العظمی بروجردی، مرجع بزرگ تقلید شیعیان، مذهب شیعه اثنی عشری را به رسمیت شناخت. او عمل به موازین مذهب شیعه را همانند یکی از مذاهب اربعه، جایز دانسته و به مذهب شیعه به عنوان یکی از مذاهب بزرگ اسلامی، در دانشگاه الازهر، کرسی تدریس اختصاص داد. شیخ شلتوت علاوه بر ریاست الازهر و تدریس، دارای مقام افتا بود و همچنین کتب متعددی به رشته تحریر درآورد. الاسلام عقیده و شریعه، دعوة الموحديه، القتال في الاسلام، فقه القرآن و المقارنة بين المذاهب از جمله تالیفات ایشان است. سرانجام شیخ محمود شلتوت، در سال 1342 ش (1963 م) در 72 سالگی درگذشت و به سرای باقی شتافت.

مهافت "محمدعلی شاه قاجار" با انقلاب مشروطه (1327 ق)، محمدعلی شاه قاجار پس از مخالفت های سرسختانه، در حالی با انقلاب مشروطه موافقت کرد که قدرت مشروطه خواهان هر روز افزایش می یافت. بدین ترتیب، محمدعلی شاه که قبلاً با مردم مبارز و مشروطه خواه ایران، مقابله کرده بود، تسلیم آنان شد و بر خلاف میل باطنی خود، دست خطی مبنی بر لازم الاجرا بودن قانون اساسی را به مجلس شورای ملی ارسال کرد. بدین ترتیب، دوران يك ساله های استبداد صغیر به پایان رسید، هرچند محمدعلی شاه به تعهدات خود عمل نکرد.

ساخت کاغذ در حبس (105 م) چینی ها نخستین مردمانی بودند که بیش از ۲ هزار سال پیش، کاغذهایی مانند کاغذهای امروزی ساختند. ایرانیان مسلمان شیوه ساختن کاغذ را در سده نخست پس از اسلام از چینی ها آموختند و آن را بهبود بخشیدند. شهر سمرقند برای سال ها بزرگ ترین مرکز ساختن و خرید و فروش کاغذ بود. سپس، در شهرهای دیگر، از جمله بغداد، دمشق، قاهره، مراکش، جزیره سبسیل و شهرهای مسلمان نشین اسپانیا، کارخانه های کاغذسازی به راه افتاد. یافته های باستان شناسی نشان می دهند که از قرن اول میلادی، در چین کاغذ وجود داشته است. در سال 105 میلادی، یکی از درباریان، ماده جدیدی را برای امپراتور توصیف کرد که از پارچه های کهنه، پوست درختان، کف و علف تهیه می شد و روی آن می نوشتند. به مرور زمان، شیوه تهیه کاغذ بهتر شد و آن را با الیاف گیاهانی مانند خیزران می ساختند. عرب ها این محصول را به اروپا بردند و در سال 1150 میلادی، غربیان نخستین کاغذ سازی را در اسپانیا بنا کردند. ماشین تولید انبوه کاغذ را چینی ها اختراع کردند. نخستین اسکناس نیز در سال 1024 میلادی در چین تهیه و مبادله شد.

مدگ "جورج واشینگتن"، اول، رئیس جمهور آمریکا (1799 م) جورج واشینگتن، اولین رئیس جمهور آمریکا در 12 فوریه 1732 م در ایالت ویرجینیای آمریکا به دنیا آمد. وی علی و ریگم ازدست دادن پدر، مطالعات خود را ادامه داد و از جوانی با شکار و جنگ آشنا شد. واشینگتن در جریان جنگ علیه فرانسویان و بومیان که از سال 1753 م آغاز شده بود تلاش فراوانی از خود نشان داد و با سیاست های استعمارگرانه بریتانیا مخالفت کرد. هنگامی که زمزمه انقلاب در راه استقلال ملی برخاست، او بی و درنگ به همکاری انقلابیون شتافت و در آغاز جنگ، به فرماندهی قشون مستعمره های نشینان منصوب شد. واشینگتن در طول نبردهای خود، بارها شکست و پیروزی را تجربه کرد و هزارگونه سختی و مصیبت را با عزم آهنین خود از میان برد تا این که استقلال آمریکا را به ارمغان آورد. واشینگتن در سال 1787 م به عنوان رئیس انجمن تهیه قانون اساسی خدمت کرد و در سال بعد به عنوان مظهر استقلال و وحدت ملی به اتفاق آرا به ریاست جمهوری ایالات متحده آمریکا نائل آمد. وقتی واشینگتن رئیس جمهور شد، سیزده ایالت تحت قلمرو وی قرار داشت و در دوران حکومت او، چهار ایالت دیگر از سلطه اروپایی ها بیرون آمد و به خاک آمریکا ضمیمه شد. اگر چه جورج واشینگتن را در آمریکا، قهرمان استقلال و پدر میهن می نامند و قیام استقلال طلبان نیز علیه استبداد و دیکتاتوری استعمارگران انگلیسی بود، با این حال شکل گیری نظام و روی کار آمدن وی به نوعی دیگر ادامه همان وضعیت در داخل کشور به شمار می رفت. در این میان، اگر چه سیاه و پوستان و سرخ و پوستان که اکثریت بومی آمریکا را تشکیل می دادند در طول سال ها توسط اسپانیایی ها، فرانسوی ها و انگلیسی ها قتل عام می شدند، این بار توسط سپاهیان سفیدپوست آمریکایی و به اتهام مزدوری برای انگلستان در مقاطع گوناگون نابود شدند. جورج واشینگتن حکومت خود را با چهار وزارتخانه خارجه، جنگ، خزانه و دادگستری آغاز کرد که چهار وزیر در رأس آنها بود. او در سیاست

کشف اندکی حارته، زغال سنگ در انگلستان (1805م) در چهاردهم دسامبر 1805م انرژی حرارتی زغال سنگ توسط ژرژ برانکلون، آهنگر انگلیسی کشف شد. تا پیش از این تاریخ، از زغال سنگ، تنها به عنوان یکی از مصالح ساختمانی استفاده می‌شد؛ اما برانکلون، کشف کرد که این ماده هنگام سوختن، حرارت زیادی تولید می‌کند و به این ترتیب منبع عظیمی از انرژی در اختیار بشر قرار گرفت. اولین معدن زغال سنگ که پس از این کشف، آغاز به کار کرد، در بندر پیلیموت انگلیس قرار داشت. کشف قطب جنوب توسط "والد آموندسن"، دانمارکی، در دهه 1911م از زمانی که انسان‌ها قطب شمال و جنوب را شناسایی کردند، در صد فتح آن بودند ولی کسی موفق به این کار نمی‌شد. تا این که در سال 1911م دو هیأت اکتشافی برای هدفی یکسان یعنی رسیدن به قطب جنوب عازم این منطقه یخ‌بندان شدند. یکی روالد آموندسن، مکتشف نروژی و دیگر رابرت اسکات، ناخدای نیروی دریایی انگلیس بود که در این رقابت شرکت داشتند. اما در نهایت، کاپیتان آموندسن در این رقابت، پیروز شد و با ورود به سرزمین قطب جنوب در چهاردهم دسامبر 1911م پرچم نروژ را در قطب به اهتزاز در آورد و اسکات، یک ماه بعد در 17 ژانویه به قطب رسید. اما سفر برگشت آن‌ها مصیبت‌بار بود، چرا که بوران وحشتناک، حرکتشان را به تأخیر می‌انداخت. سرانجام گروه اسکات به دلیل سرمای طاقت‌فرسا، در مارس 1912م در میانه راه جان سپردند و اجساد آن‌ها همراه با دفترچه خاطرات روزانه‌شان، هشت ماه بعد به وسیله یک گروه گشتی، به دست آمد. مرگ "آندره ساخاروف" فیزیک‌دان برجسته و پدر اتم این کشور در 21 مه سال 1921م در مسکو به دنیا آمد. دوران کودکی او مصادف با یک دوره فقر و قحطی ناشی از دوران نقاهت پس از انقلاب روسیه بود. او تحصیلاتش را در شرایط سخت اقتصادی آغاز کرد و پس از فراغت از تحصیل در رشته استخراج فلزات صنایع دفاعی، در یک کارخانه مهمات‌سازی مشغول به کار شد. ساخاروف به مطالعه تئوری‌های فیزیک علاقه بیشتری داشت و تمایلی به بزرگان مکاتب مارکسیسم و کمونیسم نشان نمی‌داد. به همین سبب در کنار کارهای روزمره خود در رشته فیزیک نیز، تحصیلاتش را ادامه داد و از آکادمی علوم شوروی فارغ‌التحصیل گردید. پس از بمباران هسته‌ای هیروشیما ژاپن، از سوی کمیته حزب کمونیست شوروی، هیأتی مأمور مطالعه در زمینه ساخت بمب‌های هسته‌ای شد که با ابتکار ساخاروف، در سال 1953م، اولین بمب هیدروژنی شوروی، تولید و آزمایش شد. اما پس از آزمایش‌های پی‌در پی این سلاح خطرناک و آشکار شدن اثرات مخرب آن بر محیط زیست، انتقادات ساخاروف از دولت شوروی افزایش یافت و او را به یک ناراضی سیاسی تبدیل کرد. این مخالفت‌ها در اواخر عمر استالین و در تمام طول زمان زمام‌داری خروشچف ادامه داشت که در نهایت به دلیل حمایت وی از خلع سلاح هسته‌ای و مبارزه در راه آزادی و حقوق بشر، جایزه صلح نوبل، در سال 1975م به او تعلق گرفت. ساخاروف در سال 1967م نامه سرگشاده‌ای به لئونید برژنف، رهبر وقت شوروی نگاشت و در آن نسبت به آمارهای روزافزون زندانیان سیاسی و نقض حقوق بشر در شوروی انتقاد نمود. وی که بعدها از اختناق، نژادپرستی و استبداد داخلی کشور و مجموعه سیاست‌های مسکو به طور علنی انتقاد می‌کرد، توسط مقامات حکومتی به شهری واقع در 400 کیلومتری شرق مسکو تبعید شد و مدت هفت سال در تبعید ماند. با روی کار آمدن گورباچف و ایجاد فضای باز سیاسی در شوروی، ساخاروف از تبعید بازگشت و در مسکو به عضویت پارلمان این کشور درآمد. آندره ساخاروف سرانجام در 14 دسامبر سال 1989م در سن 68 سالگی بر اثر حمله قلبی درگذشت. خارجی، تلاش فراوانی کرد تا تیرگی موجود در روابط آمریکا و انگلستان را بزداید. این تلاش علاوه بر آنکه ناشی از عزم واشینگتن برای جلب حمایت بین‌المللی و گشودن باب روابطی مساوی و مثبت با دربار لندن بود، به علاقه او و دولتمردانش به نظام حکومتی پادشاهی انگلستان نیز، بستگی داشت. واشینگتن حتی پس از استقلال آمریکا، طرفدار برقراری نظام سلطنتی به سبک انگلیس بود. این طرز فکر در میان رهبران نهضت استقلال‌طلبانه آمریکا، تقریباً رواج داشت، لیکن ترس از مردم آمریکا به عنوان ستون فقرات نهضت ضدانگلیسی در کشور مانع برقرار شدن حکومت سلطنتی در ایالات متحده آمریکا گردید. علاقه باطنی جورج واشینگتن و سیاست‌مداران معاصرش به نظام سلطنتی و نیز برقراری یک حکومت سرمایه‌داری مبتنی بر قدرت فئودال‌ها و سرمایه‌داران بزرگ، موجب شد که زمینه‌های برقراری یک رابطه استوار میان دولت آمریکا و دولت‌های اروپایی از اولین سال‌های استقلال این کشور به وجود آید. دقیقاً به همین دلیل، جورج واشینگتن و دولتمردانش، از وقوع انقلاب فرانسه و سرنگونی حکومت پادشاهی آن ناراضی بودند. جورج واشینگتن دو دوره در مقام ریاست جمهوری آمریکا حضور داشت و دو سال پس از پایان دوران ریاست جمهوری، در 14 دسامبر 1799م در 67 سالگی درگذشت. به احترام و افتخار جورج واشینگتن، پایتخت آمریکا را به نام وی نام‌گذاری کردند.